

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 195/2020-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. apríla 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Ing. Adriánom Cupákom, advokátska kancelária, Dr. Goldbergera 249/1, Svidník, vo veci namietaného porušenia základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na slobodu a bezpečnosť zaručeného v čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Svidník č. k. 1 T 32/2017-4718 z 31. januára 2020 a uznesením Krajského súdu v Prešove č. k. 6 Tos 5/2020-4737 z 21. februára 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. marca 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ],

██████████ (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť zaručeného v čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Svidník (ďalej len „okresný súd“) č. k. 1 T 32/2017-4718 z 31. januára 2020 a uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 6 Tos 5/2020-4737 z 21. februára 2020.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 1 T 32/2017 trestne stíhaný pre pokračovací zločin subvenčného podvodu sčasti dokonaný a sčasti v štádiu pokusu spáchaný vo forme pomoci podľa § 14 ods. 1 k § 21 ods. 1 písm. d) a k § 225 ods. 1 a 4 písm. c) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) s poukazom na § 138 písm. b), h) a j) Trestného zákona.

3. Uznesením okresného súdu sp. zn. 1 T 32/2017 z 3. decembra 2019 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 6 Tos 38/2019 z 18. decembra 2019 bol sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“).

4. Podaním z 20. januára 2020 sťažovateľ požiadal o prepustenie z väzby na slobodu eventuálne o nahradenie väzby písomným sľubom, peňažnou zárukou, prevzatím záruky a dohľadom probačného a mediačného úradníka (príp. kontrolou technickými prostriedkami).

5. Okresný súd uznesením č. k. 1 T 32/2017-4718 z 31. januára 2020 žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu podľa § 72 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku zamietol, podľa § 80 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku ponuku na prevzatie záruky za ďalšie jeho správanie zamietol, podľa § 80 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku písomný sľub sťažovateľa ako náhradu za väzbu neprijal, podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku väzbu dohľadom probačného a mediačného úradníka nenahradil a podľa

§ 81 ods. 1 Trestného poriadku návrh na zloženie peňažnej záruky otcom sťažovateľa neprijal.

6. Proti rozhodnutiu okresného súdu sťažovateľ podal sťažnosť, ktorú krajský súd uznesením č. k. 6 Tos 5/2020-4737 z 21. februára 2020 podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

7. Rozhodnutia oboch všeobecných súdov sťažovateľ považuje za arbitrárne, pretože *„uznesenie okresného súdu neobsahuje žiadne konkrétne skutočnosti odôvodňujúce vzatie do väzby a skutočnosti uvedené v tomto uznesení sú nedôvodné, ničím nepodložené a nepreskúmateľné. Rozsah odôvodnenia, v ktorom konkrétne odôvodňujú svoje rozhodnutie súdy prvého a druhého stupňa, je minimálny, pričom sa inštitútmi nahradenia väzby zaoberali minimálne alebo vôbec.“*. Z rozhodnutí podľa sťažovateľa nie je zrejmá ani existencia skutočného verejného záujmu odôvodňujúceho, vzhľadom na prezumpciu nevinu, výnimku z pravidla rešpektovania osobnej slobody.

8. Sťažovateľ v prvom rade všeobecným súdom rozhodujúcim o jeho osobnej slobode vytyka, že do väzby bol vzatý napriek nedostatku splnenia jej materiálnych podmienok, pretože neboli dané konkrétne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali obavu, že sa bude vyhýbať trestnému stíhaniu útekou alebo skrývaním sa, ani to, že by v trestnej činnosti mohol pokračovať.

9. V jeho trestnej veci bolo dovtedy nariadených šesť termínov hlavného pojednávania, z ktorých sa na dvoch zúčastnil. Zdôraznil pritom, že o jeho vzatí do väzby (okrem iného aj) z dôvodu, že ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, bolo paradoxne rozhodnuté na hlavnom pojednávaní, ktorého sa zúčastnil. Svoju neprítomnosť na ostatných termínoch hlavného pojednávania sťažovateľ ospravedlnil najmä zdravotnými dôvodmi a dopravnou nehodou. Neopodstatnenosť tzv. útekovej väzby sťažovateľ vidí v tom, že proti jeho osobe je vedených niekoľko trestných konaní, v rámci ktorých sa *„zúčastnil niekoľkých desiatok úkonov“*, pritom ani na jeden

z týchto úkonov nemusel byť predvedený alebo za neúčast' pokutovaný. Je teda zrejmé, že sa trestnému konaniu nevyhýba.

10. Dôvody tzv. preventívnej väzby spočívajúce v poukázaní na vedenie viacerých trestných konaní proti sťažovateľovi tak, ako ich uplatnil okresný súd, sťažovateľ neakceptoval vzhľadom na existenciu zásady prezumpcie nevinny.

11. Sťažovateľ podotkol, že vzatie jeho osoby do väzby, majúce za následok vznik povinnej obhajoby, naopak všetky trestné konania vedené proti nemu „*spomalilo*“, pretože dovedy sa obhajoval sám, a tak nezhrozili kolízie termínov obhajcov ani ich prípadná práceneschopnosť a pod. Rovnako k predĺženiu konaní vedie aj potreba eskortovania sťažovateľa na hlavné pojednávania v iných veciach. Ako argumenty proti jeho ponechaniu vo väzbe sťažovateľ uviedol aj situáciu so šírením sa nákazlivého ochorenia v tomto období, ktoré znemožňuje vypočutie svedkov v zahraničí a potrebu opatery jeho rodičov.

12. Je presvedčený, že inštitútmi, ktorými navrhol nahradiť jeho väzbu, bolo možné „*účelne eliminovať väzobné dôvody*“.

13. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie takto nálezom rozhodol:

„1. Právo [REDAKOVANÉ], na preskúmanie zákonnosti väzby podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, uznesením Okresného súdu Svidník, sp. zn. 1 T/32/2017-4718, z 31. 01. 2020 a uznesením Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 6 Tos/5/2020-4737, z 21. 02. 2020, v súvislosti s rozhodnutím o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu, návrhu na nahradenie väzby peňažnou zárukou, písomným sľubom, a prevzatím záruky porušené bolo.

2. [REDAKOVANÉ] sa priznáva finančné zadosťučinenie v sume 1 000,– eur... ktoré je mu Krajský súd v Prešove povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. *Krajský súd Prešov je povinný nahradiť trovy právneho zastúpenia, [REDAKČNÝ ZNAČENIE], na účet jeho právneho zástupcu, JUDr. Ing. Adriána Cupáka, do dvoch mesiacov od právoplatnosti nález.*“

II.

Relevantná právna úprava a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

14. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

15. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie...

16. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

17. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

18. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,...

g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

19. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (m. m. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

20. Predmetom ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základných práv zaručených v čl. 17 ods. 1, 2 a 5 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv zaručených v čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru uznesením okresného súdu č. k. 1 T 32/2017-4718 z 31. januára 2020 a uznesením krajského súdu č. k. 6 Tos 5/2020-4737 z 21. februára 2020, ku ktorému malo dôjsť arbitrárnym rozhodnutím o ponechaní sťažovateľa vo väzbe napriek neexistencii jej dôvodov, ako aj nenahradením väzby navrhovanými inštitútmi, aj keď podmienky na ich aplikáciu podľa sťažovateľa splnené boli.

21. Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje.

22. Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

23. Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

24. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

25. Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanoveniami odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepustenie sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie.

26. Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

27. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti stabilne uvádza, že do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 a iné).

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

K namietanému porušeniu označených základných práv zaručených ústavou a práv zaručených dohovorom uznesením okresného súdu č. k. 1 T 32/2017-4718 z 31. januára 2020

28. V súvislosti so sťažovateľom namietaným porušením označených základných práv zaručených ústavou a práv zaručených dohovorom uznesením okresného súdu č. k. 1 T 32/2017-4718 z 31. januára 2020, ktorým okresný súd zamietol žiadosť sťažovateľa

o prepustenie z väzby na slobodu, ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na princíp subsidiarity, ktorý vyplýva z čl. 127 ods. 1 ústavy [„*ak... nerozhoduje iný súd*“], môže poskytnúť ochranu konkrétnemu právu alebo slobode, porušenie ktorých je namietané, iba vtedy, ak sa ich ochrany fyzická osoba alebo právnická osoba nemôže domôcť v žiadnom inom konaní pred súdnymi orgánmi Slovenskej republiky.

29. Inými slovami, pokiaľ je o ochrane sťažovateľom označených základných práv oprávnený konať alebo rozhodovať iný všeobecný súd, ústavný súd jeho ústavnú sťažnosť už po predbežnom prerokovaní odmietne pre nedostatok svojej právomoci.

30. Sťažovateľ mal možnosť domáhať sa preskúmania pred ústavným súdom napadnutého uznesenia okresného súdu č. k. 1 T 32/2017-4718 z 31. januára 2020, a to využitím riadneho opravného prostriedku (sťažnosti proti uzneseniu), ktorý, tak ako to vyplýva aj zo samotnej ústavnej sťažnosti, sťažovateľ napokon aj využil. Na základe sťažovateľom podanej sťažnosti podľa príslušných ustanovení Trestného poriadku proti uzneseniu okresného súdu sa krajský súd v rozsahu svojho preskúmacieho oprávnenia sťažnostného súdu musel v podstate vyrovnáť s rovnakými argumentmi, aké sťažovateľ proti prvostupňovému uzneseniu uvádza aj v konaní pred ústavným súdom.

31. Vychádzajúc z postavenia ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy), ktorý nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti (proti uzneseniu okresného súdu) už po jej predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

K namietanému porušeniu základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť zaručeného v čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru uznesením krajského súdu č. k. 6 Tos 5/2020-4737 z 21. februára 2020

32. Podstata ústavnej sťažnosti sťažovateľa spočíva v jeho tvrdení, že všeobecné súdy rozhodujúce o jeho osobnej slobode ho ponechali vo väzbe napriek nedostatku splnenia materiálnych podmienok väzby, keďže v predmetnej trestnej veci neboli dané konkrétne okolnosti odôvodňujúce obavu z vyhýbania sa sťažovateľa trestnému stíhaniu útekem alebo skrývaním sa ani z pokračovania v trestnej činnosti. Sťažovateľ všeobecným súdom ďalej vytýka nedostatočné zaobranie sa jeho návrhmi na nahradenie väzby miernejšími prostriedkami trestného práva. Z týchto dôvodov považuje rozhodnutia súdov oboch stupňov za neodôvodnené a arbitrárne.

33. Ústavný súd v prípadoch namietaného porušenia základného práva na osobnú slobodu uvádza, že musí uplatniť určitú revíziu právomoc, avšak bez toho, aby sám hodnotil skutočnosti, ktoré viedli všeobecný súd k tomu, že uprednostnil určité rozhodnutie pred iným. Jeho úlohou ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, s ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách, nie však konať ako všeobecný súd tretej alebo štvrtej inštancie; takéto konanie by bolo porušením obmedzenia, ktoré, ako už bolo uvedené, vyplýva z rozdelenia ústavnej ochrany základných práv alebo slobôd medzi všeobecné súdy a ústavný súd v čl. 127 ods. 1 ústavy (I. ÚS 165/02). Do obsahu právomoci ústavného súdu teda v zásade nepatrí preskúmať postup (hodnotenie) všeobecných súdov, ktorý viedol k záveru o existencii zákonného dôvodu na vzatie do väzby (a ponechanie v nej). Tento postup môže preskúmať len opravný súd v riadnom inštančnom postupe, ktorý je usposobený na preskúmanie obsahu trestného spisu, súvisiacich listín, podaní obvineného a prípadne aj ďalších dôkazov (IV. ÚS 83/03).

34. Vo vzťahu k rozhodovaniu všeobecných súdov vo väzobných veciach je daná právomoc ústavného súdu len na preskúmanie dôvodu a spôsobu obmedzenia osobnej slobody, t. j. či proti osobe, ktorá sa berie do väzby (alebo je vo väzbe), bolo vznesené obvinenie, rozhodnutie o väzbe sa odôvodnilo aj skutkovými okolnosťami, o väzbe rozhodoval súd, obvinený bol do väzby vzatý pre konkrétne skutočnosti, ktoré odôvodňujú obavu vyjadrenú v § 71 ods. 1 písm. a) až c) Trestného poriadku alebo okolnosti uvedené

v odseku 2 tohto ustanovenia, a osoba bola vzatá a držaná vo väzbe len na čas dovolený zákonom, resp. konkrétnym rozhodnutím väzobného súdu o predĺžení väzby (II. ÚS 76/02).

35. Väzba je procesným opatrením, ktorého účelom je dočasne zaistiť osobu obvinenú z trestného činu pre potreby prebiehajúceho trestného konania obmedzením jej osobnej slobody. Predstavuje najzávažnejší zásah do osobnej slobody obvineného, ktorý je prípustný podľa čl. 17 ústavy.

36. Trestný poriadok ustanovuje tzv. formálne a materiálne podmienky väzby, ktoré musia byť splnené, aby mohol byť obvinený vzatý do väzby. Obvineného preto možno vziať do väzby za predpokladu, že mu bolo vznesené obvinenie zo spáchania niektorého trestného činu, existuje dôvodné podozrenie, že obvinený spáchal trestný čin uvedený v obvinení a je tu niektorý z väzobných dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 alebo ods. 2 Trestného poriadku.

37. Sťažovateľ v odvolaní proti rozhodnutiu okresného súdu, ktorým nebolo vyhovieť jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu, v podstate namieta skutočnosti, ktoré predostrel aj v aktuálnej ústavnej sťažnosti. Na jeho argumentáciu krajský súd v úvode relevantnej časti odôvodnenia svojho rozhodnutia reagoval konštatáciou, že dovtedy v trestnom konaní získané dôkazy nespochybnili dôvodnosť trestného stíhania sťažovateľa, teda že skutok, pre ktorý sa vedie trestné konanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu a že sa ho dopustil sťažovateľ. Nasvedčovali tomu predovšetkým svedecké výpovede a listinné dôkazy.

38. Krajský súd sa s názorom okresného súdu o existencii dôvodov tak útekovej, ako aj preventívnej väzby stotožnil. Uviedol, že v posudzovanej veci existujú konkrétne skutočnosti, ktoré odôvodňujú obavu, že sťažovateľ ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, s poukazom na skutočnosť, že v jeho trestnej veci bolo nariadených šesť termínov hlavného pojednávania, sťažovateľ sa však zúčastnil hlavného pojednávania len 15. apríla 2019, keď bol pred súdom prvého stupňa vypočutý, a 3. decembra 2019, keď bolo zároveň rozhodnuté o jeho vzatí do väzby. Hlavného

pojednávania v termínoch 6. októbra 2017, 17. mája 2019, 21. júna 2019 a 25. októbra 2019 sa sťažovateľ nezúčastnil s ospravedlnením z rôznych, najmä zo zdravotných dôvodov. Z hlavného pojednávania 25. októbra 2019 sa ospravedlnil prostredníctvom obhajcu, ktorý predložil konajúcemu súdu potvrdenie o dočasnej pracovnej neschopnosti sťažovateľa, ktoré však nespĺňalo náležitosti podľa § 120 ods. 2 Trestného poriadku, pretože neobsahovalo vyjadrenie ošetrojúceho lekára, že mu jeho zdravotný stav neumožnil účasť na úkone, na ktorý bol predvolaný bez ohrozenia života alebo závažného zhoršenia zdravotného stavu alebo z dôvodu nebezpečenstva rozšírenia nebezpečne nákazlivej ľudskej choroby. Z listinných dôkazov nachádzajúcich sa v trestnom spise podľa súdu druhého stupňa vyplýval dôvodný predpoklad, že sťažovateľ v čase konania jednotlivých termínov hlavných pojednávanií aj napriek ospravedlneniam jeho neúčasti na nich zo zdravotných dôvodov vykonával inú činnosť.

39. Vo vzťahu k existencii dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sa krajský súd takisto stotožnil s názorom súdu prvého stupňa. Dôvodná obava, že sťažovateľ bude pokračovať v trestnej činnosti, mala vplývať zo skutočností, že aj keď dosiaľ nemal záznam v registri trestov, toho času sa proti nemu viedlo *„značné množstvo trestných stíhaní, pričom z výpisu z Ústrednej evidencie priestupkov MV SR zároveň vyplýva, že obžalovaný doposiaľ bol celkovo 22-krát postihnutý za priestupky“*. Podľa krajského súdu to rovnako svedčilo o postoji sťažovateľa k rešpektovaniu všeobecne záväzných právnych noriem.

40. Krajský súd sa s názorom okresného súdu stotožnil, aj pokiaľ išlo o prípadné nahradenie väzby sťažovateľa ponúknutou zárukou za jeho správanie, písomným sľubom, peňažnou zárukou alebo dohľadom probačného a mediačného úradníka, keď poukazujúc na okolnosti prípadu a osobu sťažovateľa, s prihliadnutím na opakované marenie nariadených termínov hlavného pojednávania z jeho strany, ale najmä vzhľadom na jeho početné trestné stíhanie, ako aj na početné záznamy o priestupkoch dospel k záveru, že sťažovateľom ponúknuté inštitúty na nahradenie väzby neboli dostačujúcimi na nahradenie jeho väzby.

41. Vo vzťahu k námietkam sťažovateľa druhostupňový súd uviedol, že jeho „aktivity... vo futbalovom klube, resp. v jeho obchodných spoločnostiach, či kantorovanie v kostole“ nemôžu byť dôvodom na prepustenie sťažovateľa z väzby. Podľa názoru krajského súdu väčšinu týchto aktivít bolo možné zabezpečiť prostredníctvom splnomocnenia inej osoby. Dôvodom na prepustenie sťažovateľa z väzby podľa sťažnostného súdu nemohol byť ani pre sťažovateľa priaznivejší postup iných súdov alebo orgánov činných v trestnom konaní v iných trestných veciach, pretože každú vec bolo potrebné posudzovať prísne individuálne.

42. Napokon sa krajský súd zaoberal aj proporčnosťou dĺžky trvania väzby k stíhanej trestnej činnosti a dospel k záveru, že dĺžka trvania väzby sťažovateľa bola vo vzťahu k stíhanému skutku proporčná, a to najmä s poukazom na skutočnosť, že táto dovtedy trvala len približne dva a pol mesiaca, s tým, že za uvedenú dobu sa ani materiálne, ani formálne dôvody väzby nezmenili.

43. Po oboznámení sa s obsahom odôvodnenia napadnutého druhostupňového rozhodnutia ústavný súd konštatuje, že krajský súd sa pre rozhodnutie o osobnej slobode sťažovateľa všetkými relevantnými tak právnymi, ako aj skutkovými otázkami zaoberal a dal na ne jednoznačné a presvedčivé odpovede. V rozhodnutí jasne a zrozumiteľne uviedol, ktoré zistenia a okolnosti viedli k potrebe ponechania sťažovateľa vo väzbe.

44. Existenciu zákonných dôvodov väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku riadne krajský súd odôvodnil, vychádzajúc z konkrétnych, len ťažko spochybniteľných faktov, ktoré napokon ani sám sťažovateľ ako také nepopiera, len na ne inak nazerá, resp. hodnotí ich inak, ako to urobili vo veci konajúce všeobecné súdy. Sťažovateľ realitu jeho neúčasti na viacerých nariadených termínoch hlavného pojednávania nevyvracia, a hoci sa ju snažil ospravedlniť, neurobil tak v súlade s požiadavkami procesnoprávneho predpisu, ktorým sa konanie riadilo (§ 120 ods. 2 Trestného poriadku), a to napriek jeho zastúpeniu obhajcom – osoby znalej práva. Toto tvrdenie krajského súdu sťažovateľ relevantným spôsobom neatakoval. Krajský súd v tejto súvislosti tiež naznačil, že z listinných dôkazov vyplýva neopodstatnenosť aj ďalších ospravedlnení neprítomnosti

sťažovateľa na hlavnom pojednávaní. Pokiaľ krajský súd v súvislosti s dôvodom väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku prikladal paralelne prebiehajúcim trestným stíhaniam sťažovateľa v iných veciach väčšiu skutkovú váhu ako sťažovateľ, neznamená to, že postupoval v rozpore so zákonom. S názorom sťažovateľa o ním predpokladanej neúspešnosti jeho trestných stíhaní sa krajský súd nebol povinný stotožniť, a ak na iné trestné konania proti sťažovateľovi prihliadal, postupoval tak v súlade rozhodovacou činnosťou všeobecných súdov v týchto veciach.

45. Existencia konkrétnych skutočností vzbudzujúcich dôvodnú obavu, že by sa sťažovateľ mohol vyhýbať trestnému stíhaniu alebo že by mohol v trestnej činnosti pokračovať, je teda z rozhodnutia krajského súdu jasne čitateľná.

46. Nadriadený súd, poukazujúc na konanie a správanie sa sťažovateľa a z toho vyplývajúce skutkové okolnosti v danej trestnej veci, vyvodil záver aj o nedostatočnosti prípadného použitia iných prostriedkov nahradzujúcich väzbu.

47. Je evidentné, že krajský súd sa námietkami sťažovateľa uvedenými v jeho odvolaní, ktoré boli podstatné pre rozhodnutie o ponechaní sťažovateľa vo väzbe, dostatočne zaoberal, pritom jeho právne závery rozhodne neodporujú zásadám právnej a formálnej logiky a nevykazujú znaky zjavnej jednostrannosti a svojvôle.

48. Vzhľadom na uvedené ústavný súd uzatvára, že podľa jeho názoru konajúci súd (krajský súd) postupoval v tomto prípade pri rozhodovaní o väzbe sťažovateľa ústavne akceptovateľným spôsobom, t. j. bez právne významného rozporu s ústavnoprocenými princípmi. Jeho rozhodnutie vychádza z konkrétnych faktov, je logické, legitímne a nevykazuje znaky arbitrárnosti, je odôvodnené, a nie je v reálnej spojitosti s tvrdým porušením základného práva na osobnú slobodu a práva na slobodu a bezpečnosť.

49. Ústavný súd teda nezistil, že by sťažovateľ bol pozbavený slobody inak ako z dôvodov, spôsobom a na čas ustanovený zákonom, teda v rozpore s citovanými článkami ústavy a dohovoru.

50. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti - namietaného porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru uznesením krajského súdu č. k. 6 Tos 5/2020-4737 z 21. februára 2020 - odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením krajského súdu č. k. 6 Tos 5/2020-4737 z 21. februára 2020

51. Pre rozhodovanie a rozhodnutie ústavného súdu o tejto časti sťažnosti je podstatné to, že predmetom napadnutého rozhodnutia krajského súdu je rozhodovanie o osobnej slobode sťažovateľa.

52. Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ústavný súd vo svojej judikatúre opakovane konštatoval (napr. I. ÚS 100/04, III. ÚS 135/04), že ide o všeobecné ustanovenie, ktoré upravuje základné právo na súdnu ochranu, a to vzťahu ku konaniu vo veci samej, a nevzťahuje sa na konanie o väzbe, na ktoré je aplikovateľné ustanovenie čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ktoré je vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy v pomere špeciality a sú v ňom implicitne obsiahnuté hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na jej súdnu ochranu v prípadoch pozbavenia osobnej slobody väzbou. Táto súdna ochrana zahŕňa základné procesné garancie spravodlivého súdneho konania s prihliadnutím na povahu a účel konania o väzbe, a preto sú na konanie a rozhodovanie súdu o väzbe aplikovateľné špeciálne ustanovenia čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy o osobnej slobode, a nie všeobecné ustanovenie čl. 46 ods. 1 ústavy.

53. Sťažovateľ ústavnou sťažnosťou namietal porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy rozhodnutím krajského súdu o zamietnutí jeho sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu, ktorým bola žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu zamietnutá, teda takým rozhodnutím všeobecného súdu, na ktoré sa čl. 46 ods. 1 ústavy vecne nevzťahuje. Vzhľadom na neexistenciu vecnej súvislosti medzi napadnutým rozhodnutím krajského súdu o väzbe a namietaným porušením označeného

článku ústavy je ústavná sťažnosť sťažovateľa v tejto časti zjavne neopodstatnená, a preto ju ústavný súd z tohto dôvodu podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol.

54. Pretože ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa jeho ďalšími požiadavkami uvedenými v návrhu na rozhodnutie, rozhodovanie o ktorých je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. apríla 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu